

PROGRAMA DE "SOCIOLOGIA DE LA FAMÍLIA"

Curs 2010-2011 - 1er quadrimestre

Professor: Lluís Flaquer

Codi 21089 – 4,5 crèdits ECTS) Grup 51

1. Objectius del curs

L'assignatura ofereix eines teòriques i metodològiques per a la comprensió de la família com a institució social i per a l'anàlisi de la seva estructura i processos de canvi a les societats postindustrials. Com a eix fonamental per a l'estudi de l'estructura social, el curs se centra sobretot en l'origen de les disparitats de gènere, en la contribució de la família als processos d'estratificació i de reproducció socials, en la transmissió intergeneracional de les identitats a través de la socialització i en l'anàlisi de l'impacte de les polítiques públiques en aquest camp institucional.

El curs és quadrimestral i s'estructura en tres parts:

I^a Part: La família des d'una perspectiva transcultural i històrica. En aquesta primera part l'alumnat adquireix les nocions bàsiques per a l'anàlisi de la institució familiar des de diferents perspectives teòriques i situa la família occidental en el marc d'altres sistemes de parentiu i de matrimoni. Partint del coneixement i interessos inicials que els estudiants tenen sobre la família, els professors els ajuden a convertir el tema en objecte d'estudi i anàlisi des d'una perspectiva sociològica.

II^a Part: Estructura i transformacions familiars a Catalunya i Espanya en el marc de la Unió Europea. En la segona part del curs els estudiants adquireixen una visió panoràmica de les principals dimensions del sistema familiar i de les transformacions que està experimentant a les societats postindustrials. A les classes pràctiques els estudiants es familiaritzen amb l'ús de les principals bases de dades harmonitzades (en l'àmbit de la Unió Europea i de la OCDE), accessibles per Internet, emprades en l'anàlisi i recerca relacionada amb l'àmbit familiar. Sobre la base dels coneixements obtinguts gràcies a la recerca recent, s'analitzen noves necessitats i problemàtiques resultants de les transformacions socials i familiars.

III^a. Part: Polítiques familiars. En la tercera part del curs l'alumnat estudia el desenvolupament de les polítiques familiars a Europa, Espanya i Catalunya, i els principals instruments o programes de suport a les persones amb responsabilitats familiars (fills menors o adults dependents a càrrec) fent un especial èmfasi en les diferents pautes de provisió de benestar pel que fa a la distribució de competències entre l'Estat, el mercat i la família.

2. Continguts del curs

I. La família des d'un punt de vista transcultural i històric

- Sistemes de parentiu i de matrimoni
- Patriarcat i legitimitat
- Característiques de la família occidental
- Models de família i transicions familiars

II. Estructura de la família a Catalunya i a Espanya

- Canvis recents en la família del nostre país
- Anàlisi de la composició de les llars
- Transformacions del cicle familiar
- Les noves llars: rols sexuals i familiars; relacions entre pares i fills
- Xarxes familiars: solidaritats i familiarisme

III. Polítiques familiars

- Família i Estat del benestar
- Definició i dimensions de les polítiques familiars
- El suport econòmic a les famílies: política fiscal i transferències monetàries
- Polítiques de conciliació entre la vida laboral i familiar
- Serveis i ajuts adreçats a les famílies amb fills
- Serveis i ajuts adreçats a les famílies amb persones dependents
- L'evolució de les polítiques familiars a Europa. Els debats actuals

3. Organització del curs

El curs s'organitzarà a base de tutories programades. Aquest sistema de docència implica que cada quinze dies es programin activitats presencials a l'aula dins els horaris habituals de la Facultat (dimecres de 16:00 a 18:00h). L'alumnat trobarà al Campus

Virtual l'especificació dels dies en que tindran lloc les sessions així com dels temes que s'hi tractaran. La resta de d'activitats docents tindran lloc a la biblioteca o consistiran en tutories al despatx del professor (B3-191; Tel. 93-581-24-16; E-mail: lluis.flaquer@uab.cat).

L'assignatura s'imparteix seguint el format bimodal, és a dir presencial amb el suport del Campus Virtual, que proveeix una plataforma de reforç de la comunicació entre el professorat i l'alumnat, i en particular un espai de tutoria individualitzat. Al Campus Virtual s'hi ofereixen diverses informacions sobre la marxa del curs o documentació útil per al desenvolupament de l'assignatura com ara bibliografia i lectures disponibles en format electrònic, notes de premsa sobre tendències sociodemogràfiques o textos de lleis recents en matèria de política familiar o social.

4. Sistema d'avaluació

L'assignatura s'avaluarà al final del quadrimestre mitjançant un examen escrit sobre el contingut dels principals temes del programa. Els enunciats dels exàmens de les darreres convocatòries poden ser consultats al Campus Virtual.

Els resultats de l'avaluació dels continguts teòrics del curs suposaran el 60% de la qualificació final. El 40% restant de la nota vindrà donat per la redacció d'una recensió d'un article o treball a partir d'una selecció de materials que l'alumnat podrà consultar al Campus Virtual. L'aplicació d'aquestes ponderacions només conduirà a una qualificació final d'aprovat quan l'alumnat hagi superat separatament amb un 5 la prova teòrica i el treball de recensió.

5. Bibliografia

La bibliografia bàsica per al seguiment del conjunt de l'assignatura és la següent:

Flaquer, Lluís (1998). *El destino de la familia*. Barcelona: Ariel.

Flaquer, Lluís (2000). *Les polítiques familiars en una perspectiva comparada*. Col·lecció Estudis Socials núm. 3. Barcelona: Fundació "la Caixa". Edició electrònica disponible a Internet en català i castellà: www.fundacio.lacaixa.es

Segalen, Martine (2004) *Antropología histórica de la familia*. Madrid: Taurus.

Aquesta bibliografia s'ampliarà per les diferents parts del programa a partir de les següents referències.

Alberdi, Inés (1999). *La nueva familia española*. Madrid: Taurus.

- Cameron, C. and Moss, P. (2007) *Care Work in Europe: Current Understandings and Future Directions*, Oxford, Routledge.
- Cameron, C. & Moss, P. (2007b) "La atención a las personas dependientes en Europa: conceptos actuales y perspectivas futuras" a *Intervención Psicosocial*, 2007, Vol.16 nº.1, pàgs. 7-22.
- Beck-Gernsheim, E. (2003) *La reinención de la familia*. Barcelona: Paidós
- Brullet, C. (coord.) (2000) *Famílies: Espais, Ruptures i Polítiques*. Monogràfic sobre Família. Revista de l'Associació Catalana de Sociologia, Num.12 juliol. Disponible en versió electrònica a la Web de l'Associació Catalana de Sociologia: <http://www.iec.es/institucio/societats/ACSociologia/Publicacions/Revistes/num12index.htm>
- Brullet, C. (2004) "La escuela y las transformaciones de la familia", a : D. Cabrera, J. Funes y C. Brullet, *Alumnado, Familias y Sistema educativo*. Barcelona: Octaedro, p 65-125
- Brullet, C i Parella, S (2001) "Polítiques de serveis a les famílies: residualitat pública en un context cultural "familiarista"" a: R. Gomà i J. Subirats *Govern i polítiques públiques a Catalunya (1980-2000)* Vol. I: Autonomia i benestar. Barcelona: UB i UAB, 221-243
- Esping-Andersen, G. (1999) *Social foundations of postindustrial economies*. New York : Oxford University Press. En versió castellana: Esping-Andersen, Gøsta (2000) *Fundamentos sociales de las economías postindustriales*. Barcelona: Ariel sociología.
- Esping-Andersen, G. (ed.) (2007). *Family Formation and Family Dilemmas in Contemporary Europe*. Madrid: FBBVA.
- Escobedo, A. (2008). 'Políticas de licencias parentales y de atención infantil para los menores de tres años y sus familias: el caso español en el contexto internacional' en Pazos, M. (dir.) *Economía e igualdad de género: retos de la Hacienda Pública en el siglo XXI*. Colección: Estudios de Hacienda Pública. Instituto de Estudios Fiscales, Madrid. Pp 161-183. Versión electrónica en http://www.ief.es/Investigacion/Temas/Genero/Libro_Genero.pdf
- Wall, K. & Escobedo, A. (2009). 'Portugal and Spain: Two pathways in Southern Europe', a: Kamerman, S. & Moss, P. (eds.) *The politics of parental leave policies: Children, parenting, gender and the labour market*. Bristol: The Policy Press.
- Flaquer, Lluís (1999). *La estrella menguante del padre*. Barcelona: Ariel.
- Flaquer, L. (2005). 'Polítiques socials per a una competitivitat basada en l'equitat'. A M. Castells (ed.) *Un model de competitivitat sostenible i solidari per a Catalunya*. Informe del Consell d'Experts. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances. pp. 161-186. <http://www.acordestrategic.cat/2005/docs/InformeExpertsAcordCap9.pdf>
- Flaquer, L (2007). 'Family change and child poverty in comparative perspective'. Wellchi Working Paper Series 1/2007. Barcelona: Children's Well-being International Documentation Centre.
- Flaquer, L. (2007). 'How can we orientate the reform of childhood policies? Challenges, dilemmas and proposals'. Wellchi Working Paper Series No. 8/2007. Barcelona: Children's Well-being International Documentation Centre.
- Flaquer, L. (2008). 'Diversitat familiar, benestar de la infància i cohesió social a Catalunya'. Nota d'economia. *Revista d'economia catalana i de sector públic*. Núm. 91: 71-86. Barcelona: Departament d'Economia i finances, Generalitat de Catalunya.

http://www.gencat.cat/economia/doc/doc_29034341_1.pdf

Flaquer, L. y R. Villà (2008). 'La economía no sólo es cosa de adultos: Distribución de la renta y pobreza infantil en Cataluña'. A C. Gómez-Granell et al. *Malestares: Infancia, adolescencia y familias*. Barcelona: Graó.

Flaquer, L. (2009). 'Les polítiques familiars a Europa: Tendències i reptes'. Barcelona Societat: Revista de coneixement i anàlisi social. Núm 15. *Barcelona societat*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. pp. 25-34.

<http://w3.bcn.es/fitxers/observatorisocial/barcelonasocietat15.481.pdf>

Flaquer, L. (2009). 'Coming in from the Cold: Single Parenthood as an Issue of Social Policy in Spain'. In Ursula von der Leyen and Vladimir Spidla (eds.). *Voneinander lernen – miteinander handeln: Aufgaben und Perspektiven der Europäischen Allianz für Familien*. Baden-Baden: Nomos. pp. 203-214.

Flaquer, Lluís (ed.) (2002). *Informe sobre la situació de la família a Catalunya: Un intent de diagnòstic*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Flaquer, L., E. Almeda y L. Navarro (2006). *Monoparentalitat I infància*. Barcelona: Fundació "la Caixa"

Flaquer L. and A. Escobedo (2009). 'The metamorphosis of Informal Work in Spain: Family Solidarity, Female Immigration, and Development of Social Rights'. In B. Pfau-Effinger, L. Flaquer and P. Jensen (eds.) *Formal and Informal Work: The Hidden Work Regime in Europe*. New York and London: Routledge. pp. 143-168.

Flaquer, L. and A. Garriga (2009). 'Marital disruption in Spain: Class selectivity and deterioration of economic conditions'. In H.-J. Andreß and D. Hummelsheim (eds). *When Marriage Ends: Economic and Social Consequences of Partnership Dissolution*. Cheltenham: Edward Elgar. pp. 178-210.

Fromm, E.; Horkheimer, M.; Parsons, T. et al. (1986) *La familia*, (introducció de Ralph Linton i traducció de Jordi Solé-Tura). Barcelona: Península, 6ª edició.

Hantrais, L. (2004). *Family Policy Matters: Responding to Family Change in Europe*. Bristol: The Policy Press.

Iglesias de Ussel, J. y G. Meil Landwerlin (2001). *La política familiar en España*. Barcelona: Ariel.

Lewis, J. (ed.) (2006). *Children, Changing Families and Welfare States*. Cheltenham: Edward Elgar.

Meil Landwerlin, Gerardo (2006). *Pares i fills a l'Espanya actual*. Col·lecció Estudis Socials núm. 19. Barcelona: Fundació "la Caixa". Edició electrònica disponible a Internet en català i castellà: www.fundacio.lacaixa.es

Moss P. & Wall, K. (2007) *International Review of Leave Policies and Related Research 2007* (Employment Relations Research Series No.80). Department of trade and Industry, UK. <http://www.berr.gov.uk/files/file40677.pdf>

Moss, P. and Korintus, M. (eds.) (2008) *International Review of Leave Policies and Related Research 2008*. London: Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform.

<http://www.berr.gov.uk/files/file47247.pdf>

Pfau-Effinger, Birgit and Geissler, Birgit (eds) (2005) *Care and Social Integration in European Societies*. Bristol: The Policy Press.